

ส่วนที่ 1

สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐาน

1.ด้านกายภาพ

1.1 ที่ตั้งของหมู่บ้าน/ชุมชน/ตำบล

ประวัติความเป็นมา

ตำบลเวียงดงแต่เดิมขึ้นกับตำบลเม็กดำ อำเภอยักษ์ภูมิพิสัย ปี 2505 แยกออกขึ้นกับตำบลขามเรียง อำเภอยักษ์ภูมิพิสัย แล้วแยกจากตำบลขามเรียงมาขึ้นกับตำบลนาฏ อำเภอยักษ์ภูมิพิสัย พอปี 2514 แยกออกมาตั้งเป็นตำบลเวียงดง อำเภอยักษ์ภูมิพิสัย มีจำนวนหมู่บ้าน 14 หมู่บ้าน และได้แยกจากอำเภอยักษ์ภูมิพิสัยมาขึ้นกับกิ่งอำเภอยักษ์ภูมิพิสัย และปัจจุบันมีจำนวนหมู่บ้าน 19 หมู่บ้าน

ตำบลเวียงดงเป็นชื่อที่เรียกชื่อหมู่บ้านมาจากมีหนองน้ำขนาดใหญ่ทางด้านทิศใต้หมู่บ้านมีต้นแขวงขึ้นเต็มไปหมดไม่มีต้นไม้อื่นขึ้นเลย และรอบๆหนองน้ำนั้นเป็นป่าดงผืนใหญ่มีความอุดมสมบูรณ์มาก จึงเป็นที่มาของชื่อหมู่บ้าน คือ บ้านเวียงดง ต่อมาได้จัดตั้งเป็นตำบลจึงได้ชื่อว่าตำบลเวียงดง

บ้านเวียงดง หมู่ที่ 1 เป็นหมู่บ้านหนึ่งในจังหวัดมหาสารคาม ที่มีพื้นที่ตั้งอยู่ในตำบลเวียงดง อำเภอยักษ์ภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม เดิมชื่อบ้านหนองแขวงกลางดง พ.ศ. 2442 ทางราชการ แต่งตั้งให้นายทองดี บุตรดีตอน เป็นผู้นำเพื่อดูแลคนในหมู่บ้านและสังกัด ตำบลเม็กดำ อำเภอยักษ์ภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ต่อมาได้เปลี่ยนชื่อหมู่บ้านเป็นบ้านหนองแขวงดง หมู่ที่ 21 ตำบลขามเรียง อำเภอยักษ์ภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ต่อมาคุณพ่อทองดี ได้นำลูกหลานแยกจากหมู่บ้านเดิม และตั้งหมู่บ้านว่าบ้านหนองแขวงดง ตำบลนาฏ อำเภอยักษ์ภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ในปี พ.ศ. 2487 ทางราชการได้จัดตั้งโรงเรียนขึ้นชื่อว่า โรงเรียนประชาบาลนาฏ โดยใช้ศาลาการเปรียญ จัดเป็นสถานที่เรียน ในปี พ.ศ. 2499 ทางราชการได้แบ่งแยกการปกครองเป็นตำบลเวียงดง จึงได้ขึ้นการปกครองต่อตำบลเวียงดงตั้งแต่นั้นมา

บ้านหนองแขน หมู่ที่ 2 ย้ายมาจากหมู่บ้านดงแคนมาอยู่ที่โนนหอยได้ชื่อบ้านว่าบ้านโนนหอย ต่อมาเกิดไฟไหม้ป่าได้ไหม้เผาทำลายหมู่บ้านจึงย้ายมาตั้งอยู่ที่ปัจจุบันซึ่งเป็นที่ดิน มีทุ่งนาและป่าล้อมรอบเรียกบ้านดอนกลาง ต่อมาได้เปลี่ยนเป็นบ้านหนองแขนจากแหล่งน้ำของหมู่บ้านที่มีพื้นที่กว้างใหญ่ ที่อุดมสมบูรณ์เต็มไปด้วยพืชน้ำคือกอแขน ซึ่งเดิมขึ้นอยู่ใกล้ตำบลนาฏ อำเภอยักษ์ภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม โดยการนำของพ่อใหญ่ลี พรออยู่ศรี เริ่มก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2493 จำนวนครัวเรือนครั้งแรกมีอยู่ 11 ครัวเรือน ต่อมาจึงขยายเป็น 40 ครัวเรือน มีการแต่งตั้งผู้ใหญ่บ้านขึ้นคือ พ่อใหญ่ลี พรออยู่ศรี นั้นเอง

บ้านหนองยางหมู่ ที่ 3 ตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2447 นำโดยนายหล้า คุณไธสง (อาชีพคำชาย) และนายตัน นระราช อาชีพทำนา ซึ่งเป็นพี่น้องกันทั้งสองเป็นชาวภูทอกและชาวเขมร ได้อพยพมาตั้งหลักแหล่งและครอบครัวและทำมาหากินโดยแบ่งการอพยพออกเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มที่ 1 อาศัยอยู่บริเวณหนองแขน ซึ่งมีต้นแขวงอยู่เต็มบริเวณหนองน้ำ จนเป็นที่มาของบ้านเวียงดง กลุ่มที่ 2 อาศัยอยู่บริเวณหนองยาง ซึ่งมีต้นยางใหญ่ขึ้นล้อมรอบ จึงเป็นที่มาของชื่อ บ้านหนองยาง จนถึงปัจจุบัน และต่อมาได้มีกลุ่มคนอพยพมาอยู่อาศัยขึ้น

เรื่อยๆเช่นจากอำเภอวาปีปทุม จนเป็นชุมชนขนาดใหญ่ ขึ้นตรงต่อตำบลนาญ และในปี พ.ศ. 2499 ได้จัดตั้งตำบลเวียงจึงได้แยกขึ้นต่อตำบลเวียงตั้งแต่นั้นมา

บ้านนกเหาะ หมู่ที่ 4 เมื่อปี พ.ศ. 2366 มีครอบครัวหนึ่ง อพยพมาจากบ้านหนองบัวชุม คือพ่อทุมมี แม่สอน ปะถานะ และญาติพี่น้อง เนื่องจากที่อยู่เดิมแออัด และมาพบพื้นที่ที่เหมาะสมเหมาะแก่การทำมาหากินพบโนนสูงๆเพราะสมัยก่อนน้ำท่วม และมีหนองน้ำที่ติดกับเนินด้วยมีนก ต่างๆ ชอบมาหากินอาหารตามแหล่งน้ำ นกชุมมาก เพราะนกบินมาเลยได้ตั้งชื่อบ้านว่าบ้านนกเหาะ

บ้านดงแคน หมู่ที่ 5 เดิมนั้นสังกัดอำเภอยักษ์ภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม เดิมอยู่ที่บ้านหอย (ปัจจุบันคือโนนหอย)ด้วยทางเข้าออก ลำบากจากน้ำล้อมรอบทางเข้าออก จึงย้ายมาตั้งใหม่มาโดยการนำของท้าวอุปฮาด เล่ากันว่าท้าวอุปฮาดนี้มาจากอำเภอพุโธสง มาตั้งอยู่สวนเฮืองโฮง ในสมัยนั้นเรียกว่าสวนเฮืองโฮงซึ่งเป็นสวนของท้าวอุปฮาด หมู่บ้านดงแคนในสมัยนั้น ล้อมรอบไปด้วยป่าไม้ต้นไม้ใหญ่ที่เป็นสัญลักษณ์ของหมู่บ้านคือต้นตะเคียน(ต้นแคน) ซึ่งตั้งชื่อหมู่บ้านตามลักษณะต้นไม้ เมื่อท้าวอุปฮาดถึงแก่กรรมก็นำไปเผาที่โนนทางทิศใต้หมู่บ้านจึงเรียกชื่อโนนอุปฮาด เชื่อกันว่าในสมัยก่อนนั้นพ่อค้าหมูเดินทางผ่านโนนนี้ไม่ได้เป็นอันตราย ถ้าไม่มีการบวงสรวงท้าวอุปฮาดก่อนหมูจะเดินตายทันที ในปี 2468 นายฮืด รัตนสิงหา ได้เป็นผู้ใหญ่บ้านแทนหมื่นวงศ์ จนกระทั่งปี พ.ศ. 2483 ได้ย้ายบ้านดงแคนไปอยู่โนนผงและบ้านดงใต้ ซึ่งในสมัยก่อนเรียกว่าแตกบ้านเนื่องจากมีรางบางอย่างเกิดขึ้นในหมู่บ้าน ต่อมาได้ย้ายจากหมู่บ้านทั้งสองเข้ามาอยู่ในบ้านดงแคนถึงปัจจุบัน

บ้านโดน หมู่ที่ 6 เดิมชาวบ้านอพยพมาจากบ้านม่วง ตำบลเม็กดำ อำเภอยักษ์ภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม เมื่อปี พ.ศ. 2452 เนื่องจากบ้านม่วงประสบปัญหาเกิดไฟไหม้ ทำให้บ้านเรือนเสียหายประกอบกับสภาพทางภูมิศาสตร์ไม่เหมาะสม ผู้นำหมู่บ้านจึงได้อพยพไปตั้งหมู่บ้านใหม่ ซึ่งไม่ไกลจากบ้านเดิมมากนัก โดย พ่อแยม มะโนมัย พ่อชาก้อม พ่อโซ่ พ่อเขียน ขุนจันทา ขุนศรี หลวงไซ นายหมา นายหัด นายสน นายหนัน นายบัว นายอ่อน พ่อก้อน พ่อพัฒน์ พ่อเพี้ย พ่อตุ่น นายลี นายจันดี พ่อสาย นายบุญ นายแพน และพี่น้องอีกจำนวนหนึ่ง การเดินทางไปทางทิศตะวันตกของหมู่บ้าน เดินไปพบหนองน้ำที่มีความอุดมสมบูรณ์จึงได้หยุดพักและตั้งถิ่นฐาน บ้านเรือนประกอบกับบริเวณนั้นมีต้นกระโดนขึ้นเป็นจำนวนมากจึงได้ตั้งชื่อหมู่บ้านตามต้นไม้ว่าบ้านโดนมาจนถึงปัจจุบัน

บ้านโนนสะอาด หมู่ที่ 7 เมื่อประมาณ พ.ศ. 2472 พ่อใหญ่อ่อนเป็นคนก่อตั้งหมู่บ้าน โดยได้มีการย้ายถิ่นฐานมาจากบ้านเม็กดำ ตำบลเม็กดำ อำเภอยักษ์ภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ซึ่งเดิมบริเวณหมู่บ้านโนนสะอาดนี้อุดมสมบูรณ์ไปด้วยป่าไม้ และเป็นที่ราบลุ่มเหมาะแก่การเพาะปลูกและตั้งบ้านเรือนอาศัย จึงได้ชักชวนลูกหลานให้ย้ายมาอยู่ด้วย เดิมหมู่บ้านนี้มีชื่อเรียกว่า “บ้านหนองบักหยอ” ซึ่งตั้งตามชื่อหนองน้ำประจำหมู่บ้าน ต่อมาเมื่อปี พ.ศ. 2486 นายจรูญ บุญเพ็ง นายอำเภอยักษ์ภูมิพิสัย ได้เดินทางมาตรวจราชการที่หมู่บ้านแห่งนี้ และเห็นว่าชื่อหมู่บ้านดังกล่าวไม่เหมาะสมจึงได้มีการเปลี่ยนชื่อเป็น “บ้านโนนสะอาด” และเรียกขานกันมาจนถึงปัจจุบัน

บ้านโคกสะท้อน หมู่ที่ 8 ประมาณปี พ.ศ. 2460 มีชาวบ้านครอบครัวหนึ่งได้ย้ายจากบ้านเม็กดำ เพราะไม่มีที่ทำกินได้มาพักอาศัยอยู่บ้านโนนข่อย ซึ่งอยู่ทางทิศเหนือของหมู่บ้านโคกสะท้อนในปัจจุบัน ต่อมา

ได้พิจารณาเห็นว่าบริเวณโนนบ้านโคกสะท้อนในปัจจุบันมีชัยภูมิที่เหมาะสมจึงย้ายจากบ้านโนนน้อยมาอยู่บ้านโคกสะท้อน ในปี พ.ศ. 2461 และได้เชิญชวนญาติพี่น้องจากบ้านบักโป่ ตำบลก้ามปู อำเภอยักษ์ภูมิพิสัย และพี่น้องจากบ้านเม็กดำ อำเภอยักษ์ภูมิพิสัย มาอยู่ด้วยกัน มีนายตัน นิติสิทธิ์ และนายทา อุดทา จากบ้านบักโป่ และนายโมก เศรษฐกิจ จากบ้านเม็กดำ นอกจากนั้นยังมีนายสฤษดิ์ สุมาลี ได้อพยพมาจากบ้านแคนอัน อำเภอบางสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด และจากบ้านบุงจ้าวอีก 3 คน คือ นายบุญทอง บรรจงจิต และนายวันดา วงษ์วิลาส ได้อพยพมาอยู่ด้วยกันและแต่งงานออกเรือนจนปี พ.ศ. 2465 จึงได้แต่งตั้งผู้ใหญ่บ้านโดยมีนายทอง สอนวงศ์เป็นผู้ใหญ่บ้านคนแรก

บ้านบุงจ้าว หมู่ที่ 9 ที่มาของหมู่บ้านเดิมชื่อบ้านบัว ในสมัย พ.ศ. 2456 สาเหตุที่ย้ายเพราะแผ่นดินแตกระแหงเป็นรอยลึกในหมู่บ้าน ชาวบ้านมีความหวาดกลัว จึงได้ประชุมปรึกษาหารือย้ายถิ่นฐาน ชาวบ้านมองเห็นว่าทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือมีบึงหนึ่งมีปลาชุกชุมมาก จึงพากันย้ายมาอยู่ที่นี่ วันหนึ่งชาวบ้านได้ประชุมกันไปขุดคุ้ยเก็บน้ำจึงไปพบง้าวเล่มหนึ่ง จึงได้ตั้งชื่อว่าหมู่บ้านบุงจ้าวตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

บ้านเปล่ง หมู่ที่ 10 เดิมการก่อตั้งหมู่บ้านจะมีคน 2 กลุ่มคือ กลุ่มคนในพื้นที่ที่ตั้งถิ่นฐานเดิมแล้วเป็นคนลาวภาคอีสานมีการอยู่รวมกันเป็นกลุ่มเล็กๆ และรวมกันเป็นหมู่บ้าน หากินโดยอาศัยธรรมชาติเป็นหลัก ในช่วงการมาอยู่ครั้งแรกยังไม่มีการจับจองที่ดินเป็นหลักแหล่งโดยใครมีความต้องการจะปลูกตรงที่ใดก็สามารถทำได้ตามความต้องการ ต่อมาในปี พ.ศ. 2365 ภาคอีสานเกิดความแห้งแล้งอย่างรุนแรงติดต่อกันหลายปี จึงทำให้ราษฎรมีการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน เพื่อหาที่ทำกินแหล่งใหม่ที่มีความอุดมสมบูรณ์และสามารถทำกินง่ายกว่าเดิม โดยการนำของพ่อใหญ่เปล่ง เป็นหัวหน้านำครอบครัวลูกหลานจากบ้านหนองแหง จังหวัดนครราชสีมามาตั้งบ้านเรือนที่บริเวณบ้านเปล่งในปัจจุบัน และการตั้งชื่อบ้านว่าบ้านเปล่งเพื่อเป็นการให้เกียรติแก่ผู้นำที่ลูกหลานมาก่อตั้งเป็นหมู่บ้าน

บ้านหัวเรือ หมู่ที่ 11 แยกออกมาจากบ้านบุงจ้าวด้วยประชากรหนาแน่นประกอบกับที่ทำกินอยู่ทางทิศเหนือของหมู่บ้านบุงจ้าวจึงได้อพยพออกมาอยู่ตามหัวไร่ปลายนาของตนเอง หลังจากนั้นจึงได้ตั้งชื่อบ้านใหม่ชื่อบ้านหัวเรือ เมื่อ พ.ศ. 2480

บ้านโนนกระยอม หมู่ที่ 12 ในปี พ.ศ. 2442 ได้แยกจากบ้านเปล่งมาปกครองตนเองโดยมีนายราช ถัดไธสง และนายบัว ชันโท เป็นผู้มาก่อตั้ง และเมื่อปี พ.ศ. 2510 มีนายสุบิน กุลพร เป็นผู้นำหมู่บ้าน

บ้านโนนสมบูรณ์ หมู่ที่ 13 เดิมชื่อบ้านดอนขวง ซึ่งย้ายถิ่นฐานมาจากบ้านนกเหาะ มีนายแอกเป็นคนแรกที่มาก่อสร้างบ้านเป็นหลังแรก แต่ก่อนที่เรียกบ้านดอนขวงเพราะคนที่ย้ายออกมาจากบ้านนกเหาะนั้นมองเห็นที่ดินเป็นดอนขวางหน้าอยู่เลยเรียกบ้านดอนขวง เมื่อปี พ.ศ. 2492 ช่วงนั้นมีบ้านอยู่ประมาณ 4-5 หลังคาเรือน และมีผู้ใหญ่บ้านนกเหาะย้ายออกมาอยู่ด้วย ซึ่งในขณะนั้นยังปกครองอยู่ 3 หมู่บ้าน คือ บ้านนกเหาะ บ้านดงจาน บ้านดอนขวง ต่อมาทางการได้ออกมาตั้งชื่อหมู่บ้านใหม่ ซึ่งชาวบ้านมองเห็นว่าที่ดินมีความอุดมสมบูรณ์ดีเลยตั้งชื่อว่า บ้านโนนสมบูรณ์ เมื่อปี พ.ศ. 2514

บ้านดงจาน หมู่ที่ 14 ได้อพยพออกมาจากบ้านนกเหาะ จำนวน 6 คน คือ พ่อจานแสง บุผาโน พ่อจานหนู จันทะแสง พ่อจานขัน จันทะแสง พ่อจานเอน นอนสิงหา พ่อจานแยม บุริสังข์ พ่อจานทอง สมบัวคุ ได้พากันตั้งที่พักในป่าไม้ ซึ่งปัจจุบันคือดงสัมปลอ่ย ต่อมาได้มีคนย้ายเข้ามาอยู่เป็นจำนวนมากจึงได้ตั้ง

ชื่อบ้านว่าบ้านดงจาน ในปี พ.ศ. 2490 ได้มีการแยกจากบ้านโนนสมบูรณ์เข้ามาอยู่ด้วยการตั้งชื่อหมู่บ้านมาจาก พ่อจานทั้งหลายคนจึงเรียกบ้านดงจาน

บ้านหนองม่วง หมู่ที่ 15 แยกออกจากบ้านบุงจ้าวเนื่องจากประชากรหนาแน่นและได้มาก่อตั้งบ้านใหม่ทางตะวันออกหมู่บ้านเดิมระยะทางประมาณ 1.5 กิโลเมตรมีชื่อหมู่บ้านว่าบ้านโนนตาอูก และต่อมาได้เปลี่ยนชื่อใหม่เพื่อให้เป็นสิริมงคลตามชื่อหนองน้ำของหมู่บ้านว่า บ้านหนองม่วง

บ้านโนนลาน หมู่ที่ 16 ตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2529 คนกลุ่มแรกที่ตั้งบ้านโนนลานคือ นายก้อน พรติมานายจันดา ชินสินิล นายเพี้ย กุญไชพันธ์ นายพัฒน์ พินิจสุริยะ นายเล็ก ปิงหารเดช นายเส็ง พันหล่อมโส โดยทั้ง 6 ครอบครัวนี้ได้อพยพมาจากบ้านม่วง ตำบลเม็กดำ อำเภอยักษ์ภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม และอีกกลุ่มหนึ่งได้อพยพมาจากบ้านโดน หมู่ที่ 6 ตำบลเวงดง สาเหตุการอพยพคือ ไฟไหม้และทำเลที่ทำกินคับแคบ

บ้านโนนเจริญหมู่ที่ 17 แยกออกมาจากบ้านโนนสะอาด หมู่ที่ 7 ในวันที่ 13 มีนาคม 2525 ด้วยบ้านโนนสะอาดมีพื้นที่หมู่บ้านขนาดเล็กไม่อาจขยายครัวเรือนได้ โดยย้ายมาทางทิศใต้เป็นระยะทาง 1.5 กิโลเมตร นำโดยพระอาจารย์สวัสดิ์ จิตวะโล(ฝ่ายสงฆ์) นายจันทร์ กระแสเทพ นายทองใบ ทองพูล นายหนูแดง วัฒโก เป็นผู้นำในการจัดตั้งโดยตอนแรกได้ก่อตั้งที่พักสงฆ์ขึ้นหนึ่งหลัง และได้ปลูกบ้านไม้เล็กๆอีกสามหลังคา และต่อมาได้มีประชาชนย้ายออกมาอยู่เป็นจำนวนมากทางราชการออกเอกสารสิทธิให้เป็นเนื้อที่ตั้งบ้านจำนวน 96 ไร่ ในปี พ.ศ. 2536 ได้ทำเรื่องขอแยกหมู่บ้านจากบ้านโนนสะอาดได้รับอนุมัติในปีถัดมาและทางการให้ตั้งชื่อหมู่บ้านได้ เพื่อความเป็นสิริมงคลจึงได้ประชุมและตั้งชื่อหมู่บ้านขึ้นคือบ้านโนนเจริญ ในวันที่ 10 พฤษภาคม 2537 ได้ทำการเปิดป้ายชื่อหมู่บ้านอย่างเป็นทางการ

บ้านบัวทอง หมู่ที่ 18 แยกจากบ้านบุงจ้าว หมู่ที่ 9 เนื่องจากกรรมการหมู่บ้านเห็นว่ามีประชากรหนาแน่นเกินไปจึงได้แยกหมู่บ้านออกมา เมื่อวันที่ 10 พฤษภาคม 2542 โดยมีนาย ณรงค์ บุญทักษ์ เป็นผู้ใหญ่บ้านคนแรก การตั้งชื่อหมู่บ้านตั้งตามชื่อหนองน้ำขนาดใหญ่ของหมู่บ้าน

บ้านดงใหม่ หมู่ที่ 19 แยกออกมาจากบ้านดงแคนด้วยครัวเรือนและประชากรหนาแน่น มีลักษณะทางภูมิศาสตร์เป็นป่าที่ทำการตั้งชื่อหมู่บ้านเพื่อให้เหลือชื่อเดิมและเพื่อให้ใกล้เคียงชื่อเดิมจึงตั้งชื่อหมู่บ้านดงใหม่มีนาย พิษณุ พลตร เป็นผู้ใหญ่บ้านคนแรก

“เทศบาลตำบลเวงดง” ก่อตั้งขึ้น ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย ซึ่งได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 143 ตอนพิเศษ 14 ง ลงวันที่ 18 มกราคม 2569 หน้าที่ 92 ประกาศเมื่อวันที่ 19 พฤศจิกายน 2568 และใช้เป็นศูนย์กลางการพัฒนาในเขตตำบลเวงดง

เว็บไซต์ เทศบาลตำบลเวงดง : www.waengdong.go.th

โทร 0 43-706966 แฟกซ์ 0 43-706966

1.2 ด้านขอบเขตความรับผิดชอบ

ตำบลเวงดงประกอบด้วยจำนวนหมู่บ้าน 19 หมู่บ้าน มีเนื้อที่ประมาณ 32,385 ไร่หรือ 51.2 ตารางกิโลเมตร

ทิศเหนือ

ติดตำบลนาฏ ตำบลยางสีสุราช อำเภอยางสีสุราช

ทิศใต้ ติดตำบลหนองบัว อำเภอพยุหะภูมิพิสัย ตำบลพุทไธสง อำเภอพุทไธสง

ทิศตะวันออก ติดตำบลสร้างแซ่ง อำเภอยางสีสุราช

ทิศตะวันตก ติดตำบลศรีสว่าง อำเภอนาโพธิ์

การเลือกตั้ง

การเลือกตั้งผู้บริหารและสมาชิกสภาเทศบาลตำบลแวงดง ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 (และที่แก้ไขถึงฉบับที่ 12 พ.ศ. 2546) แบ่งเป็น 2 เขต มีจำนวน 19 หมู่บ้าน 1,873 ครัวเรือน ผู้บริหารท้องถิ่น (นายกเทศมนตรี) จำนวน 1 คน มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล เขตละ 6 คน รวมเป็น 12 คน

1.3 ด้านประชากร

ประชากรทั้งสิ้น 6,554 คน แยกเป็นชาย 3,241 คน หญิง 3,313 คน มีความหนาแน่นเฉลี่ย 128.01 /ตารางกิโลเมตร จำนวนประชากรแต่ละหมู่บ้านในตำบลแวงดง(ข้อมูล ณ. สิงหาคม 2568)

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนประชากรของตำบลแวงดงตามทะเบียนราษฎร์

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	ชื่อกำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน	ประชากร (คน)			จำนวน ครัวเรือน
			ชาย	หญิง	รวม	
1	บ้านแวงดง	นายสมชาย จันทร์เทพ (093-0544260)	292	280	572	139
2	บ้านหนองแห่น	นายสมจิตร สุรินทรราช (093-5534234)	184	217	401	107
3	บ้านหนองยาง	นายเสถียร ยมภักดี (086-4921668)	186	184	370	111
4	บ้านนกเหาะ	นายวิโรจน์ บุราณรักษ์ (064-9194811)	167	162	329	99
5	บ้านดงแคน	นายวิเชียร กรมไธสง (085-6390437)	161	154	315	92
6	บ้านโดน	นายประเสริฐ แก่นดี (082-1243237)	198	203	401	129
7	บ้านโนนสะอาด	นายทองลี สุทธิประภา (093-5437592)	81	80	161	43
8	บ้านโคกสะทอน	นายวิรัตน์ บุราณผาย (064 – 0271769)	159	183	342	108
9	บ้านบุงจ้าว	นางวิไล พรหมจันทร์ (082 – 8662273)	177	182	359	113
10	บ้านเปล่ง	นายสมพงษ์ โพธิ์เข้ม (062 – 1695613)	170	192	362	110
11	บ้านหัวเรือ	นางสายยนต์ อาจจักษ์ (086 – 0475851)	175	180	355	103
12	บ้านโนนกระยอม	นายประเสริฐ ทองปาน (088 – 3602007)	236	222	458	142
13	บ้านโนนสมบูรณ์	นายสมเพียร บุราณรักษ์ (096 – 2670099)	197	177	374	108
14	บ้านดงจาน	นายดำเนิน ปอศิริ (084 – 7864935)	157	176	333	111
15	บ้านหนองม่วง	นายสัญญา จิตไธสง (062 – 1957306)	91	77	168	49
16	บ้านโนนลาน	นายประยุทธ์ ศิริสุวรรณ (082 – 3046994)	113	128	241	74

17	บ้านโนนเจริญ	นายมังกร บุปผาพาเต (093 – 1073240)	175	181	356	96
18	บ้านบัวทอง	นายวิจิต บรจจจิตร (088 – 9402586)	91	134	225	69
19	บ้านดงใหม่	นายคมสัน กรมไธสง (090 – 8790922)	231	201	432	127
รวม			3,241	3,313	6,554	1,940

3.2 ช่วงอายุและจำนวนประชากร

	หญิง	ชาย	หมายเหตุ
จำนวนประชากร เยาวชน	814 คน	809 คน	อายุต่ำกว่า 18 ปี
จำนวนประชากร	1,901 คน	2,027 คน	อายุ 18-60 ปี
จำนวนประชากรผู้ สูงอายุ	625 คน	546 คน	อายุมากกว่า 60 ปี
รวม	3,241 คน	3,313 คน	ทั้งสิ้น 6,554 คน

1.4 ด้านการคมนาคม

มีเส้นทางการคมนาคมติดต่อกันทุกหมู่บ้าน มีถนนลาดยาง ถนนคอนกรีตเสริมเหล็กภายในหมู่บ้าน บางเส้นทาง และส่วนใหญ่ถนนลูกรังภายในหมู่บ้าน ดังต่อไปนี้

ถนนสายหลัก

ถนนลาดยาง (ทางหลวงชนบท) จำนวน 1 สาย ได้แก่

1. สายบ้านเม็กดำ ถึงบ้านเหล่าหมากคำ (ทางหลวงชนบท) เป็นถนนเชื่อมตั้งแต่หมู่ที่ 17 (บ้านโนนเจริญ), หมู่ที่ 7 (บ้านโนนสะอาด) หมู่ที่ 14 (บ้านดงจาน) หมู่ที่ 4 (บ้านนกเหาะ) หมู่ที่ 13 บ้านโนนสมบูรณ์ ตำบลแวงดง และเชื่อมกับตำบลนาภู เป็นถนนผิวจราจรลาดยางขนาดผิวจราจรกว้าง 10 เมตร ระยะทางประมาณ 4 กิโลเมตร

ถนนสายรอง

มีถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก

มีถนนลูกรัง/หินคลุก/ดิน

1.5 ด้านการพัฒนาระบบคมนาคมและโลจิสติกส์

เทศบาลตำบลแวงดงมีความพยายามที่จะพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมเพื่อขนส่งผลผลิตของประชาชนในพื้นที่เพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจฐานรากของชุมชนเพื่อให้พึ่งพาตนเองได้

1.6 ด้านการพัฒนาเมืองอัจฉริยะ

เทศบาลตำบลเวียงดงได้พัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการพัฒนาพื้นที่และเมืองร่วมกันระหว่างภาครัฐ เอกชนและประชาชน ส่งเสริมการพัฒนาเมืองอัจฉริยะที่พร้อมรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงและภัยพิบัติ รวมทั้งตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในพื้นที่

1.7 ด้านการสื่อสาร เทคโนโลยีและดิจิทัล

เทศบาลตำบลเวียงดงได้ดำเนินการติดตั้งระบบเสียงตามสาย ระบบเสียงไร้สาย หอกระจายข่าวเพื่อการสื่อสารกับประชาชนในพื้นที่ และยังได้เพิ่มช่องทางในการสื่อสารกับประชาชนในพื้นที่ เช่น ทางเฟสบุ๊ก ช่องทางไลน์ของเทศบาลตำบลเวียงดง

1.8 ด้านการศึกษาและพัฒนาคน

ก. โรงเรียนประถมศึกษา 6 แห่ง ดังนี้

(1) โรงเรียนบ้านเวียงดงหนองยาง	หมู่ที่ 1
(2) โรงเรียนบ้านดงแคน	หมู่ที่ 5
(3) โรงเรียนบ้านโดน	หมู่ที่ 6
(4) โรงเรียนบ้านบุงจ้าว	หมู่ที่ 9
(5) โรงเรียนบ้านเปล่งโนนกระยอม	หมู่ที่ 10
(6) โรงเรียนบ้านนกเหาะ	หมู่ที่ 14

ข. โรงเรียนมัธยมศึกษาโอกาส 2 แห่ง ดังนี้

(1) โรงเรียนบ้านโดน	หมู่ที่ 6
(2) โรงเรียนบ้านบุงจ้าว	หมู่ที่ 9

ค. ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนตำบลเวียงดง

จำนวน 1 แห่ง

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนนักเรียน ครู ของโรงเรียนในเขตพื้นที่รับผิดชอบ

ลำดับที่	ชื่อโรงเรียน	จำนวนนักเรียน (คน)											รวม
		อ.2	อ.3	ป.1	ป.2	ป.3	ป.4	ป.5	ป.6	ม.1	ม.2	ม.3	
1	โรงเรียนบ้านเวียงดงหนองยาง	1	3	4	7	10	8	5	6				44
2	โรงเรียนบ้านนกเหาะ	2	10	5	7	9	10	11	10				64
3	โรงเรียนบ้านดงแคน	2	7	5	9	7	10	10	7				57
4	โรงเรียนบ้านเปล่งโนนกระยอม	2	2	2	3	1	2	2	5				19
5	โรงเรียนบ้านโดน	8	11	13	16	21	10	11	12	12	15	14	143
6	โรงเรียนบ้านบุงจ้าว	3	7	6	7	6	14	11	11	8	11	15	99
7	ศูนย์การเรียนรู้ตำบล ม.ต้น											37	37
8	ศูนย์การเรียนรู้ตำบล ม.ปลาย											48	48
รวม		18	40	35	49	54	54	50	51	20	26	114	511

แหล่งข้อมูลโรงเรียนในเขตพื้นที่รับผิดชอบ ณ วันที่ 10 สิงหาคม 2569

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียน 1 แห่ง ได้แก่

1. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลเวียงดง(บ้านดงใหม่) จำนวนนักเรียนประมาณ 75 คน

1.9 ด้านอัตลักษณ์ท้องถิ่น

ภาษา คือ เครื่องที่แสดงถึงความเป็นอัตลักษณ์ของกลุ่มชนที่ช่วยสืบทอดวัฒนธรรมจากรุ่นสู่รุ่น และช่วยบอกเล่าเรื่องราวความเป็นไปเป็นมาของชุมชน

ภาษาแต่ละภาษาย่อมแตกต่างกันที่สำเนียงการพูดตลอดจนความหมายของคำศัพท์ เช่นนั้นแล้วจึงทำให้ในแต่ละท้องถิ่นมีภาษาพูดและสำเนียงที่แตกต่างกันไปตามแต่ละท้องถิ่นด้วย ภาษาท้องถิ่นถือเป็นเครื่องมือที่จะช่วยรักษาเรื่องราวของแต่ละกลุ่มชนได้อย่างดี

ภาษาลาวอีสานเป็นภาษาที่ใช้พูดกันในหมู่คนอีสาน ภาษาลาวอีสานมีสำเนียงคล้ายภาษาของทางภาคเหนือชาวบ้านในตำบลเวียงดง ส่วนใหญ่ยังคงพูดคุยสื่อสารกันด้วยภาษาลาวอีสาน แต่คนรุ่นหลังๆ มามากจะไม่นิยมพูดภาษาลาวอีสานกันแล้ว โดยมักจะหันไปพูดภาษาไทยกลางกันหมด

จากการสืบประวัติความเป็นมาของลาวอีสานหรือไทยอีสาน ตำบลเวียงดงพบว่าบรรพบุรุษที่นี่ได้อพยพครอบครัวญาติพี่น้องมาจากอำเภอลำปาง บ้านเม็กดำ อำเภอยักษ์ภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม การอพยพในครั้งนี้ได้นำมาซึ่งคนกลุ่มลาวอีสาน(ไทยอีสาน)ที่นำเอาวัฒนธรรมภาษาและความเชื่อดั้งเดิมมาด้วย

ข้อควรสังเกตบางประการเกี่ยวกับภาษาลาวอีสาน(ไทยอีสาน)

1. เสียง /ช/ ในภาษาไทยกลาง ในภาษาลาวอีสานจะออกเสียงเป็น /ซ/ เช่น
ชื่อ จะออกเสียงเป็น ชือ เข้า จะออกเสียงเป็น เซ้า
2. เสียง /ร/ ในภาษาไทยกลาง ในภาษาลาวอีสานจะออกเสียงเป็น /ฮ/ เช่น
รู้ จะออกเสียงเป็น ฮู้ ร้อง จะออกเสียงเป็น ฮ้อง

1.10 ด้านความเชื่อ ศาสนา จารีตประเพณี วัฒนธรรม

ประชาชนทั้งหมดของตำบลเวียงดงนับถือศาสนาพุทธ โดยมีสถาบันและองค์กรทางศาสนา วัดในพื้นที่มีจำนวน 12 แห่ง ได้แก่

- 1.วัดบ้านเวียงดง ตั้งอยู่ที่บ้านเวียงดง หมู่ที่ 1 ตำบลเวียงดง อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย
2. วัดดอนกลาง ตั้งอยู่ที่บ้านหนองแห่น หมู่ที่ 2 ตำบลเวียงดง อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย
- 3.วัดสว่างโนนดอน ตั้งอยู่ที่บ้านนกเหาะ หมู่ที่ 4 ตำบลเวียงดง อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย

4. วัดบ้านดงแคน ตั้งอยู่ที่บ้านดงแคน หมู่ที่ 5 ตำบลแวงดง อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย

5. วัดบ้านโดน ตั้งอยู่ที่บ้านโดน หมู่ที่ 6 ตำบลแวงดง อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย

6. วัดบ้านโคกสะทอน ตั้งอยู่ที่บ้านโคกสะทอน หมู่ที่ 8 ตำบลแวงดง อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย

7. วัดสง่าบุ่งจ้าว ตั้งอยู่ที่บ้านบุ่งจ้าว หมู่ที่ 9 ตำบลแวงดง อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย

8. วัดบ้านเปล่ง ตั้งอยู่ที่บ้านเปล่ง หมู่ที่ 10 ตำบลแวงดง อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย

9. วัดบ้านหัวเรือ ตั้งอยู่ที่บ้านหัวเรือ หมู่ที่ 11 ตำบลแวงดง อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย

10. วัดชัยประคูป้านโนนกระยอม ตั้งอยู่ที่บ้านโนนกระยอม หมู่ที่ 12 ตำบลแวงดง อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย

11. วัดชัยมงคลนาราม ตั้งอยู่ที่บ้านโนนสมบูรณ์ หมู่ที่ 13 ตำบลแวงดง อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย

12. วัดโนนเจริญ ตั้งอยู่ที่บ้านโนนเจริญ หมู่ที่ 17 ตำบลแวงดง อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย

ประเพณีและงานประจำปี

1. **ประเพณีบุญคูณลาน** การทำบุญคูณลานจะทำที่วัดหรือที่บ้านก็ได้ โดยชาวบ้านจะนำเอาข้าวมารวมกัน แล้วนิมนต์พระภิกษุมาเจริญพระพุทธมนต์ จัดน้ำอบน้ำหอมไว้ประพรม วนด้วยสายสิญจน์บริเวณรอบกองข้าว ตอนเช้ามีการถวายอาหารบิณฑบาตและนำเอาน้ำพระพุทธมนต์ไปรดกองข้าว ถ้าทำที่บ้านเรียกบุญกุ่มข้าว กำหนดในเดือนยี่ เรียกอีกชื่อหนึ่งว่าบุญเดือนยี่ ทำกันทุกหมู่บ้านในเขตตำบลแวงดง

2. **บุญข้าวจี** เดือนสามชาวบ้านนิยมทำบุญข้าวจี เพื่อถวายพระ เป็นการละทานชนิดหนึ่งและถือว่าได้อานิสงส์มากงานหนึ่งกำหนดทำในเดือนสาม โดยการเอาข้าวเหนียวมาย่างไฟพอเหลืองแล้วทาด้วยไข่ยางไผ่จนสุกแล้วนำไปถวายพระทำกันทุกหมู่บ้านในเขตตำบลแวงดง

3. **บุญพระเวส** บุญที่มีการเทศพระเวส หรือบุญมหาชาติ มีการเทศแสดงจริยวัตรของพระพุทธเจ้าเมื่อเสวยชาติเป็นพระเวสสันดร กำหนดทำบุญเดือนสี่ จึงเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าบุญเดือนสี่ทำกันทุกหมู่บ้านในเขตตำบลแวงดง

4. **ประเพณีสงกรานต์** รดน้ำดำหัวผู้ใหญ่ จัดขึ้นช่วงระหว่างวันที่ 13-15 เมษายน ภายในงานมีการทำบุญตักบาตร สรงน้ำพระพุทธรูป สรงน้ำพระสงฆ์ รดน้ำดำหัวผู้สูงอายุในหมู่บ้าน นอกจากนี้ยังมีการก่อเจดีย์ทรายด้วย

5. **บุญบังไฟ** ก่อนการทํานาชาวบ้านในจังหวัดในภาคอีสาน จะมีการฉลองอย่างสนุกสนานโดยการจุดบังไฟ เพื่อไปบอกพญาแถน เชื่อว่าจะทำให้ฝนตกถูกต้องตามฤดูกาลมีการตกแต่งบังไฟให้สวยงามนำมาประกวดแห่ กำหนดทำบุญในเดือนหก ทำที่บ้านดงแคนและดงใหม่

6. **บุญข้าชะ** คือการละเล่นความสนุกสนาน รุ่งรังให้สะอาดสะอ้านหมดจด ใช้ศาลากลางบ้านเป็นที่จัดทำ ชาวบ้านจะเตรียมดอกไม้ธูปเทียน ोन้า ไหมหลอด ฝ้ายผูกแขน แห่ทรายมารวมกันที่ศาลากลางบ้านตอนเย็นนิมนต์พระสงฆ์มาเจริญพระพุทธมนต์ ตอนเช้าถวายอาหาร เมื่อเสร็จพิธีทุกคนจะนําน้ำพระพุทธมนต์ ฝ้ายผูกแขน แห่ทรายของตนกลับบ้าน นําน้ำมนต์ไปรดลูกหลาน ทรายนำไปหว่านรอบบ้าน ฝ้ายผูกแขนนำไปผูกข้อมือลูกหลานเพื่อให้เกิดสวัสดิมงคลตลอดปี กำหนดทำบุญในเดือนเจ็ด ทำกันทุกหมู่บ้านในตำบลเวียงดง

7. **บุญเข้าพรรษา** ในเทศกาลเข้าพรรษา เป็นเวลาที่พระภิกษุสงฆ์จะต้องบำเพ็ญไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ ปัญญา ให้บริบูรณ์ ส่วนคฤหัสถ์ก็ต้องบำเพ็ญบุญกิริยาวัตถุ 3 คือ ทาน ศีล ภาวนา ให้เต็มเปี่ยม กำหนด วันแรม 1 ค่ำ เดือน แปด จึงเรียกว่าบุญเดือนแปด ทำกันทุกหมู่บ้านในตำบลเวียงดง

8. **บุญข้าวประดับดิน** ห่ออาหารและของขบเคี้ยวเป็นห่อๆแล้วนำไปถวายวางแบไว้กับดิน จึงเรียกว่า “บุญข้าวประดับดิน” ชาวบ้านจะจัดขนมคาวหวาน และหมากพลู บุหรี่ กะวักให้ได้สี่ส่วนคือ 1.เลี้ยงดูคนในครอบครัว 2. แจกให้ญาติพี่น้อง 3. อุทิศไปให้ญาติที่ตาย 4. นำไปถวายพระสงฆ์ ในระหว่างเข้ามีแต่วันรุ่งขึ้นจะนำห่อเหล่านี้ไปวางไว้บริเวณวัด ด้วยเชื่อกันว่าญาติพี่น้องจะมารับของในที่นั้น ตอนเช้านำอาหารส่วนหนึ่งไปถวายพระ ฟังพระธรรมเทศนาเสร็จแล้วทำพิธีอุทิศกุศลให้แก่ญาติผู้ล่วงลับไปแล้ว กำหนดทำบุญในเดือนเก้า

9. **บุญข้าวสาก** เป็นการเขียนชื่อลงในพาสั่ว(สำหรับกับข้าว) เรียกว่าข้าวสาก(สาก) ญาติโยมจะจัดอาหารเป็นห่อๆแล้วนำไปแขวนตามต้นไม้ โดยทำกันในตอนกลางวันก่อนเพล เป็นอาหาร คาวหวาน พอถึงสี่โมงเช้า พระสงฆ์จะตักทองโฮม (รวม) ญาติโยมนำพาสั่วของตนมารวมกัน ณ ศาลาการเปรียญเจ้าภาพจะเขียนชื่อลงในกระดาษมันลงในบาตร เมื่อพร้อมแล้วหัวหน้ากล่าวนำคำถวายสากกัตจบแล้วนำบาตรสากไปให้พระจับสากถูกชื่อใครก็ให้ไปถวายกับพระองค์นั้น ก่อนที่จะถวายพาสั่วให้นำพาสั่วหนึ่งพาสั่ว มาวางหน้าพระเถระแล้วให้พระเถระ กล่าวคำอุบาสก กำหนด บุญข้าวสากนิยมทำกันในเดือนสิบ

10. **บุญออกพรรษา** การทำบุญออกพรรษานี้ เป็นการเปิดโอกาสให้พระภิกษุสงฆ์ได้มีโอกาสว่ากล่าวตักเตือนกันได้ พระภิกษุสามารถเดินทางไปบิณฑบาตหรือไปเยี่ยม ญาติพี่น้องได้ และภิกษุสงฆ์สามารถหาผ้ามาผลัดเปลี่ยนได้ เมื่อถึงวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 11 ตั้งแต่เช้ามีดะต๊ะระฆังให้พระสงฆ์ไปรวมกันที่โบสถ์แสดงอาบัติเข้า จบแล้วมีการปวารณา คือเปิดโอกาสให้พระภิกษุสงฆ์ด้วยกันว่ากล่าวตักเตือนกันได้ กำหนด บุญออกพรรษาในเดือน 11

11. **บุญกฐิน** ผ้าที่ใช้สวดทำเป็นขอบซึงเย็บจีวร เรียกผ้ากฐิน ผู้ใดศรัทธา ปรรณนาจะถวายผ้ากฐิน ณ วัดใดวัดหนึ่งให้เขียนสลาก (ใบจอง) ไปติดไว้ที่ผนังโบสถ์ หรือศาลาวัด ทั้งนี้เพื่อให้ผู้อื่นมาจองทับ เมื่อถึงวันกำหนดก็บอกญาติโยมให้มาร่วมทำบุญ มีมหรสพสมโภช และฟังเทศน์ รุ่งเช้าก็นำกฐินไปทอดถวายที่วัดเป็นอันจบพิธี กำหนดทำบุญระหว่างวันแรม 1 ค่ำ เดือน 11 ถึงวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 12

12. **ประเพณีแห่นางแมว** เป็นประเพณีที่จัดขึ้นในช่วงหน้าแล้งระหว่างเดือนมีนาคม-พฤษภาคม วัดอุประสงค์เพื่อเป็นขวัญกำลังใจให้กับชาวนาและเป็นการขอฝนจากสิ่งศักดิ์สิทธิ์บนท้องฟ้า

13. ประเพณีบุญเบิกฟ้า ช่วงเวลา วันขึ้น 3 ค่ำ เดือน 3 ของทุกปี (อยู่ระหว่าง ปลายเดือน ม.ค. – ต้น ก.พ.) เป็นการแสดงความกตัญญูต่อพระแม่โพสพ เพื่อความสบายใจในการซื้อขายข้าวและการแบ่งปันข้าวแก่ญาติมิตรผู้มาร่วมงาน

1.11 ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น

สินค้าพื้นเมืองที่เป็นที่รู้จักจากภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่นผ้าไหมมัดหมี่หอมมือ เครื่องทองเหลือง ขนมอบเคี้ยวของพื้นที่คือข้าวต้มดั่ง(บ้านแวงดง หมู่ที่ 1)

1.12 ด้านสาธารณสุข

ประกอบด้วยโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลจำนวน 3 แห่ง

1. โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านดงจาน 1 แห่ง ตั้งอยู่หมู่ที่ 14 ผู้ใช้บริการเฉลี่ยประมาณ 25 คน/วัน

เจ้าหน้าที่ 7 คน คือ

1. นางทัศนดาว มะลิรัมย์ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านดงจาน
2. นางสาววรารณ ริมไธสง พยาบาลวิชาชีพชำนาญการพิเศษ
3. นายปริญญา นามวิเศษเจ้าพนักงานสาธารณสุขปฏิบัติการ
4. นางสาวมุกขรินทร์ สุวรรณ นักวิชาการสาธารณสุข
5. นางปิ่นเพชร ยามไธสงพนักงานช่วยการพยาบาล(ผู้ช่วยแพทย์แผนไทย)
6. นางสมภาร ไชยแสนสร้อย ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่อนามัย
7. นางสาววลัยลักษณ์ บัวทอง พนักงานการเงินและบัญชี

ตารางที่ 3 แสดงบุคลากรของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านดงจาน

ประเภทบุคลากร	จำนวน	อัตราส่วนต่อประชากร	หมายเหตุ
1.แพทย์	-	-	
2.เภสัชกร	-	-	
3.พยาบาลวิชาชีพ	2	1/1251	
4.เจ้าหน้าที่สาธารณสุข	2	1/1251	
5.ผู้ช่วยแพทย์แผนไทย	1	1/2502	

2. โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านดงแคน 1 แห่ง ตั้งอยู่หมู่ที่ 5 ผู้ใช้บริการเฉลี่ยประมาณ 10 คน/วัน

เจ้าหน้าที่ 4 คน คือ

1. นางอารีภรณ์ ศรีโภาค ผอ.รพสต.
2. นางสาวศุภลักษณ์ พลสีชา นักวิชาการสาธารณสุข
3. นางสาวเกิ จันทะนุญ พนักงานช่วยการพยาบาล(ผู้ช่วยแพทย์แผนไทย)
4. นางสมปอง ประโหมด พนักงานบริการ

ตารางที่ 4 แสดงบุคลากรของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านดงแคน

ประเภทบุคลากร	จำนวน	อัตราส่วนต่อประชาชน	หมายเหตุ
1.แพทย์	-	-	
2.เภสัชกร	-	-	
3.พยาบาลวิชาชีพ	-	-	
4.เจ้าหน้าที่สาธารณสุข นวก/จพง	2	1/640	
5.ผู้ช่วยแพทย์แผนไทย	1	1/1280	

3. โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านบุงจ้าว 1 แห่ง ตั้งอยู่หมู่ที่ 18 ผู้ใช้บริการเฉลี่ยประมาณ 30 คน/วัน

เจ้าหน้าที่ 6 คน คือ

1. นางสาวศิริมา รินทะราช นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ(ผ.อ.รพ.สต.)
2. นางสาวสุพิชญา รวียะวงศ์ พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ
3. นางสาวอภิญญา ดานา นักวิชาการสาธารณสุข
4. นางอรุณวรรณ ชัดไธสง พนักงานช่วยพยาบาล(ผู้ช่วยแพทย์แผนไทย)
5. นางเบญจา ริมมหา เจ้าพนักงานบริการทั่วไป
6. นางสาวชลิตา แก้วพะเนาว์ พนักงานธุรการ

ตารางที่ 5 แสดงบุคลากรของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านบุงจ้าว

ประเภทบุคลากร	จำนวน	อัตราส่วนต่อประชาชน	หมายเหตุ
1.แพทย์	-	-	
2.เภสัชกร	-	-	
3.พยาบาลวิชาชีพ	1	1/2814	

4.เจ้าหน้าที่สาธารณสุข นวก./จพง.	2	2/1407	
5.ผู้ช่วยแพทย์แผนไทย	1	1/2814	

- แพทย์ประจำตำบล คือ นางสาวนัน พินิจสุริยะ

- ศูนย์สาธารณสุขมูลฐาน 19 แห่ง ได้แก่

1. ศูนย์สาธารณสุขมูลฐานหมู่บ้านเวงดง หมู่ที่ 1
2. ศูนย์สาธารณสุขมูลฐานหมู่บ้านหนองแหน หมู่ที่ 2
3. ศูนย์สาธารณสุขมูลฐานหมู่บ้านหนองยาง หมู่ที่ 3
4. ศูนย์สาธารณสุขมูลฐานหมู่บ้านนกเหาะ หมู่ที่ 4
5. ศูนย์สาธารณสุขมูลฐานหมู่บ้านดงแคน หมู่ที่ 5
6. ศูนย์สาธารณสุขมูลฐานหมู่บ้านโดน หมู่ที่ 6
7. ศูนย์สาธารณสุขมูลฐานหมู่บ้านโนนสะอาด หมู่ที่ 7
8. ศูนย์สาธารณสุขมูลฐานหมู่บ้านโคกสะทอน หมู่ที่ 8
9. ศูนย์สาธารณสุขมูลฐานหมู่บ้านบึงจ้าว หมู่ที่ 9
10. ศูนย์สาธารณสุขมูลฐานหมู่บ้านเปล่ง หมู่ที่ 10
11. ศูนย์สาธารณสุขมูลฐานหมู่บ้านหัวเรือ หมู่ที่ 11
12. ศูนย์สาธารณสุขมูลฐานหมู่บ้านโนนกระยอม หมู่ที่ 12
13. ศูนย์สาธารณสุขมูลฐานหมู่บ้านโนนสมบูรณ์ หมู่ที่ 13
14. ศูนย์สาธารณสุขมูลฐานหมู่บ้านดงจาน หมู่ที่ 14
15. ศูนย์สาธารณสุขมูลฐานหมู่บ้านหนองม่วง หมู่ที่ 15
16. ศูนย์สาธารณสุขมูลฐานหมู่บ้านโนนลาน หมู่ที่ 16
17. ศูนย์สาธารณสุขมูลฐานหมู่บ้านโนนเจริญ หมู่ที่ 17
18. ศูนย์สาธารณสุขมูลฐานหมู่บ้านบัวทอง หมู่ที่ 18
19. ศูนย์สาธารณสุขมูลฐานหมู่บ้านดงใหม่ หมู่ที่ 19

- กองทุนระบบหลักประกันสุขภาพตำบลเวงดง จำนวน 1 แห่ง

ตาราง เปรียบเทียบสาเหตุการป่วย 5 อันดับแรกย้อนหลัง 3 ปี พ.ศ.2567-2569

ลำดับ	สาเหตุการป่วย	สถิติผู้ป่วย 5 อันดับแรก พ.ศ.2567-2569 (คน)		
		ปี 2567	ปี 2568	ปี 2569
1	โรคระบบหายใจ	1,533	1,399	1,628
2	โรคหลอดเลือดหัวใจ	1,141	1,504	1,485
3	โรคระบบกล้ามเนื้อ	728	760	1,368
4	ระบบย่อยอาหารรวมโรคในช่องปาก	577	488	709
5	อาการแสดงและสิ่งผิดปกติที่พบได้จากการตรวจทางคลินิก	611	1,410	1,524

1.13 ด้านสังคมสงเคราะห์

เทศบาลตำบลเวียงดงได้ส่งเคราะห์ประชาชนในเขตพื้นที่สำหรับผู้ยากไร้ หรือขาดโอกาสโดยการซ่อมแซม/ก่อสร้างบ้านผู้ยากไร้ปีละ 2 หลังคาเรือนเป็นอย่างต่ำ และได้ส่งเคราะห์ผู้พิการ ผู้ป่วยเอดส์ ผู้ด้อยโอกาส รวมทั้งจัดเตรียมวางแผนในการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไว้ล่วงหน้า เช่น ในปีงบประมาณ 2569 มีผู้สูงอายุที่ขึ้นทะเบียนเพื่อจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ จำนวน 1,421 คน

ตาราง การให้การสงเคราะห์เบี้ยยังชีพคนชรา คนพิการ ในเขตตำบลเวียงดง พ.ศ. 2569

ประเภท	จำนวนผู้ได้รับการช่วยเหลือ(ราย)	จำนวนเงินที่ได้รับ (บาท)
เงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ	1,421	11,558,400
เงินเบี้ยความพิการ	376	3,422,400
เงินสงเคราะห์ผู้ป่วยเอดส์	15	90,000
รวม	1,812	15,070,800

หมายเหตุ ข้อมูล ณ 10 สิงหาคม 2569

ข้อมูลผู้สูงอายุ ผู้พิการ และผู้ป่วยเอดส์

จำนวนผู้พิการ หรือทุพพลภาพทั้งหมด 15 คน (ข้อมูลคนพิการ ณ วันที่ 10 สิงหาคม 2569)

จำนวนผู้พิการ หรือทุพพลภาพที่ขึ้นทะเบียนใหม่ ปี 2569 จำนวน - คน

รวมจำนวนคนพิการ (ทั้งตำบล) 376 คน

จำนวนผู้ป่วยเอดส์ 15 คน

จำนวนผู้ป่วยเอดส์ที่ขึ้นทะเบียนใหม่ ปี 2569 จำนวน - คน

รวมผู้ป่วยเอดส์ (ทั้งตำบล) จำนวน 15 คน

จำนวนผู้สูงอายุที่ขึ้นบัญชีผู้รับเบี้ยยังชีพของ เทศบาลตำบลเวียงดง จำนวน 1,421 คน

จำนวนผู้สูงอายุที่ขึ้นทะเบียนใหม่ ปี 2569 จำนวน 111 คน

รวมผู้สูงอายุ (ทั้งตำบล) จำนวน 1,532 คน

1.14 ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

เทศบาลตำบลเวียงดงได้สนับสนุนการติดตั้งไฟฟ้าส่องสว่างตามถนนในหมู่บ้านที่แสงสว่างไม่เพียงพอ สนับสนุนการติดกล้องวงจรปิดทุกหมู่บ้านในเขตพื้นที่รับผิดชอบ อย่างน้อยหมู่บ้านละ 3 ชุด หน่วยงานที่รับผิดชอบด้านความปลอดภัยในพื้นที่คือ สถานีตำรวจภูธรอำเภอยางสีสุราช ซึ่งตั้งอยู่ที่ตำบลยางสีสุราช อำเภอยางสีสุราช หมายเลขโทรศัพท์ 043 – 729303 และที่ว่าการอำเภอยางสีสุราช ตั้งอยู่ที่ตำบลยางสีสุราช อำเภอยางสีสุราช หมายเลขโทรศัพท์ 043 – 729148

1.15 ด้านยาเสพติด

หน่วยงานที่ทำหน้าที่ด้านป้องกันหรือปราบปรามยาเสพติดในพื้นที่คือศูนย์ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอำเภอยางสีสุราช และสถานีตำรวจภูธรอำเภอยางสีสุราช ในการบำบัดและฟื้นฟูผู้เสพยาเสพติดคือโรงพยาบาลยางสีสุราช โดยเทศบาลตำบลเวียงดงและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในพื้นที่อำเภอยางสีสุราช อดหนุนงบประมาณในการบำบัดฟื้นฟู ปัญหาด้านยาเสพติดในพื้นที่ จะมีวัยรุ่นกลุ่มเสี่ยงที่ต้องระมัดระวัง คือ ปัญหายาบ้า แต่ไม่รุนแรงมีกลุ่มมวลชนไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดที่คอยสอดแนมและให้คำปรึกษาและนำเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟู

1.16 ด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

เทศบาลตำบลเวียงดงได้ตั้งศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ซึ่งตั้งอยู่ที่สำนักงานเทศบาลตำบลเวียงดง มีฝ่ายการติดต่อสื่อสารด้วยวิทยุ และโทรศัพท์เคลื่อนที่ พร้อมกันนี้ยังมีผู้นำหมู่บ้านที่ทำหน้าที่แจ้งเหตุภัยพิบัติในพื้นที่ มีอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนจำนวน 152 คนที่พร้อมปฏิบัติหน้าที่ช่วยเหลือประชาชนหากเกิดเหตุภัยพิบัติต่าง ๆ

1.17 ด้านการไฟฟ้าและแสงสว่าง

ระบบไฟฟ้าและแสงสว่าง ไฟฟ้าในครัวเรือน มีไฟฟ้าเข้าถึงทุกหมู่บ้าน จำนวน 19 หมู่บ้าน แต่ยังไม่ครอบคลุมทุกครัวเรือน ประชากรที่ใช้ไฟฟ้า จำนวน 1,940 หลังคาเรือน

ตาราง แสดงไฟฟ้าสาธารณะภายในหมู่บ้าน

	หมู่ที่																			รวม
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	
ไฟฟ้าสาธารณะ	11	7	7	39	15	7	37	38	9	12	12	12	38	46	7	7	8	5	10	327

1.18 ด้านการจัดการขยะ

พื้นที่เทศบาลตำบลเวียงดงเป็นพื้นที่ชนบทปริมาณขยะต่อปียังน้อยมาก ใช้วิธีการกำจัดขยะดังนี้ขยะที่ย่อยสลายได้เช่นเศษอาหารได้ส่งเสริมให้ประชาชนจัดทำที่ทิ้งขยะแบบเปิดด้านล่างเพื่อให้ไส้เดือนเข้ามาย่อยสลายและย้ายที่เมื่อมีการย่อยสลายแล้ว ขยะพวกเศษวัชพืชส่งเสริมให้ทำปุ๋ยหมัก เทศบาลตำบลเวียงดงส่งเสริมให้มีการจัดตั้งธนาคารขยะ ในพื้นที่ เช่น ธนาคารขยะ(บ้านดงแคน หมู่ที่ 5)

1.19 ตลาด/โรงฆ่าสัตว์

เทศบาลตำบลเวียงดงยังไม่ได้มีการจัดตั้งตลาด และไม่มีโรงฆ่าสัตว์ในพื้นที่รับผิดชอบ

1.20 ด้านแหล่งน้ำ การประปา และการบริหารจัดการน้ำ

แหล่งน้ำธรรมชาติ

แหล่งน้ำธรรมชาติมีลำห้วย จำนวน 2 แห่ง คือ ลำคลองห้วยลำพังชู ไหลผ่านทางทิศตะวันตกของตำบลในพื้นที่ของหมู่ที่ 6,16,8,11,9,18,15,10 และคลองห้วยกอกไหลผ่านตรงกลางของตำบลผ่านพื้นที่หมู่ที่ 13,4,5,19,8,11,9,และ 18

แหล่งน้ำที่สร้างขึ้น

แหล่งน้ำที่สร้างขึ้น ประกอบด้วยฝายกั้นน้ำจำนวน 6 แห่ง และหนองน้ำขนาดใหญ่จำนวน 7 แห่ง ซึ่งไม่พอเพียงต่อความต้องการในฤดูแล้ง

แหล่งน้ำอุปโภค/บริโภค

สำหรับแหล่งน้ำอุปโภค/บริโภค ตำบลเวียงดงมีประปาหมู่บ้านขนาดเล็ก จำนวน 19 แห่ง โดยทุกหมู่บ้านมีประปาหมู่บ้านอย่างน้อย 1 แห่ง

1.21 ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

สภาพโดยทั่วไปของตำบลเวียงดงจะมีสิ่งแวดล้อมที่เป็นพื้นที่ป่าเบญจพรรณผลัดใบในฤดูแล้ง เป็นป่าที่สมบูรณ์ เป็นแหล่งอาหารของตำบล เช่น เห็ด ไข่มดแดง ผักต้ว ดอกกระเจียว เห็ดต่างๆอีกมาก เช่น โคนทอง จองจอย โคนดงส้มป่อย

1.22 ด้านป่าชุมชน

ในเขตพื้นที่มีป่าไม้ที่สมบูรณ์มากคือโคกหนองจองจอย มีอาณาเขต ด้านทิศเหนือติดกับ หมู่ที่ 7,17,4 ด้านทิศใต้ติดกับ หมู่ที่ 9,10,12,15,18 ด้านทิศตะวันตกติดกับ หมู่ที่ 8,11 และโคกดงส้มป่อย มีอาณาเขต ทิศเหนือติดกับ หมู่ที่ 1,3 ด้านทิศใต้ติดกับบ้านโคกลำดำบลหนองบัว อำเภอยักษ์ภูมิพิสัย ด้านทิศตะวันตกติดกับ หมู่ที่ 13,14

1.23 ด้านการเกษตร

ราษฎรส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ 80 ได้ประกอบอาชีพทำนาเป็นอาชีพหลัก พื้นที่ดอนประชาชนได้ทำการปลูกมันสำปะหลังและอ้อย เป็นจำนวนมาก

1.24 ด้านการประมงและการปศุสัตว์

ด้วยสภาพพื้นที่ของเทศบาลตำบลเวียงดงเป็นที่ราบลุ่มมีน้ำในปริมาณเพียงพอประชาชนในพื้นที่ได้เลี้ยงปลาแบบไถ่สวนผสม ในไถ่สวนและแหล่งน้ำ ตามลำห้วยลำพังชู ประชาชนบ้านโดน หมู่ที่ 6 และบ้านโนนลาน หมู่ที่ 16 ได้ทำการเกษตรเลี้ยงปลาในกระชัง

ตำบลเวียงดง มีการปศุสัตว์ คือ ได้ส่งเสริมการเลี้ยงโค,กระบือ,หมู,ไก่วง,ไก่พื้นเมือง และเป็ดทั้ง 19 หมู่บ้าน

1.25 ด้านการท่องเที่ยว

สถานที่ท่องเที่ยวของตำบลเวียงดง เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม คือวัดหลวงปู่มี(วัดป่าสันติธรรม) ซึ่งตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของสำนักงานเทศบาลตำบลเวียงดง ในพื้นที่ของบ้านเวียงดงหมู่ที่ 1 และบ้านหนองยาง หมู่ที่ 3

1.26 ด้านอุตสาหกรรม

พื้นที่ตำบลเวียงดงเป็นแหล่งรวมของช่างฝีมือดีในการเจียรไนพลอย ชาวบ้านมีอาชีพเสริมด้านการเจียรไนพลอยทุกหมู่บ้าน ดังคำขวัญตำบลเวียงดง” สุดเขตรมหาสารคาม ถิ่นงามผ้าไหม ศูนย์รวมช่างเจียรไนน้ำใสลำพังชู”

1.27 ด้านการพาณิชย์และกลุ่มอาชีพ

ตำบลเวียงดงมีกลุ่มอาชีพจำนวนมากเช่น กลุ่มเจียรไนพลอย,กลุ่มทอผ้าไหม,กลุ่มเลี้ยงกบ,กลุ่มเลี้ยงโค,กลุ่มเลี้ยงไก่ไข่,กลุ่มเลี้ยงไก่พื้นเมือง,กลุ่มทำพรหมเช็ดเต้า,กลุ่มทำทองเหลือง และกลุ่มวิสาหกิจชุมชนโรงสีข้าว

1.28 ด้านแรงงาน

ราษฎรส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ 80 ประกอบอาชีพทำการเกษตรกรรมได้แก่ทำนา ปลูกข้าว และมีแรงงานในตำบลที่มีฝีมือเป็นที่ยอมรับ เช่น ช่างไม้,ช่างปูน ค่าแรงขั้นต่ำในพื้นที่วันละ 350-400 บาท

1.29 ด้านกีฬาและนันทนาการ

เทศบาลตำบลเวียงดงได้สนับสนุนและจัดการแข่งขันกีฬาด้านยาเสพติดเป็นประจำทุกปี และได้จัดหาอุปกรณ์กีฬาเพื่อให้เยาวชนทุกหมู่บ้านได้ยืมเพื่อใช้ในการฝึกซ้อม ออกกำลังกาย เช่น ลูกฟุตบอล ลูกวอลเลย์บอล ทรายกร้อ ลูกเปตอง ฯ

1.30 ด้านรายได้

รายได้ของประชาชนในพื้นที่จากการเก็บข้อมูลพื้นฐาน (จปฐ.) มีรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือน 40,000 – 70,000 บาท ต่อครัวเรือน รายได้จากการจัดเก็บเองของ เทศบาลตำบลเวียงดงปีงบประมาณ 2568 จำนวน 450,686.02 บาท คาดว่าในปีงบประมาณที่จะถึงจะสามารถจัดเก็บได้ในปริมาณที่เพิ่มขึ้น

1.31 อื่นๆ

1.30.1 ลักษณะภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไปของเทศบาลตำบลเวียงดง พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มสลับกับพื้นที่ดินซึ่งส่วนใหญ่จะอยู่ทางทิศตะวันตก ลักษณะของดินเป็นดินร่วนปนทรายมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ บางส่วนมีพื้นที่

ดินเค็ม ในพื้นที่ของตำบลแวงดงมีแหล่งน้ำธรรมชาติที่สำคัญคือห้วยลำพังชู ไหลผ่านด้านทิศตะวันตก และลำคลองอีก 4 สายคือ คลองห้วยกอก คลองกุดโดน คลองทุ่งมีน คลองหนองหมู และแหล่งน้ำที่ทางส่วนราชการจัดทำไว้ให้

1.30.2 ลักษณะภูมิอากาศ

มี 3 ฤดู ได้แก่ ฤดูร้อน ฤดูฝน และฤดูหนาว

1.30.3 ลักษณะของดิน

ลักษณะของดินในพื้นที่เป็นดินร่วนปนทรายมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำบางแห่งเป็นดินเค็ม แต่พอจะเพาะปลูกได้

1.30.4 ไปรษณีย์หรือการสื่อสารหรือการขนส่ง และวัสดุ ครุภัณฑ์

ที่ทำการไปรษณีย์ที่ใกล้ที่สุด ได้แก่ ที่ทำการไปรษณีย์บ้านโนนสมบูรณ์ หมู่ที่ 13 (ไปรษณีย์รับอนุญาต) ตำบลแวงดง อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม

1.30.5 สินค้าพื้นเมืองและของที่ระลึก

ด้วยตำบลแวงดงมีกลุ่มอาชีพที่หลากหลายจึงมีสินค้าพื้นเมืองและของที่ระลึกต่าง ๆ ดังนี้ ข้าวเหนียว, เสื่อกก, ผ้าไหม, พลอย